

ГРОМАДСЬКА ДУМКА

газета політична, економічна і літературна

Умови передплати. З приставкою і пересилкою: на рік 4 карб., за 1/2 року 2 карб., на 3 місяці 1 карб., на 1 міс. 50 коп. За кордон: на рік 9 карб. На пів року 4 карб. 50 коп. За зміну адреси 30 коп.

ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ

Рік перший.

Од редакції: Читаючи нашу газету, треба вимовляти

є—як йе, и—як ы.

Автори рукописів повинні подявляти своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінити статі; більш статі, до друку негодячі, переходять у редакції 3 місяці і висилаються авторам іх коштом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються.

Умови друкування оповістей: За рядок попередю тексту, або за його місце платиться: за перший раз 40 коп., за другий 20 коп. За рядок після тексту за перший раз 20 коп. за другий 10 к.

Хто шукає заробітку, платить за оповістку в 3 рядки 10 коп. за ряд

Телефон № 1458.

Головна Контора просить не спізнюватися з передплатою на місяць травень.

Од редакції.

Під час зборів Державної Думи

„Громадська Думка“

щодня матиме стенографічні справоздання про наради в Думі, а також даватиме звістки про Думу од власних кореспондентів в телеграмах статях і дописах.

Окрім того згодились давати відомости про думу послі Ілля Шраг і Володимир Шемет.

Головна контора просить агентів, котрі хотіли б одбирати газету „Громадська Думка“ на дрібний продаж, звертатись за відомостями і з замовленнями по адресі: Київ, Хрещатик, 52, відділ контори газети „НАША ЖИЗНЬ“.

Просимо передплатників, коли вони міняють адресу або поновляють передплату, присилати друковану адресу або показувати номер бандеролі, за яким висладала газета. Головна контора.

Громадська Думка

щоденна політична, економічна і літературна газета, виходить в Києві з 1-го січня (января) року 1906.

ГРОМАДСЬКА ДУМКА дає щоденний огляд життя політичного, громадського, економічного і літературного на Україні, в Росії й по чужих землях; звістки про великі світові події, цікаві нашим людям; поезії та оповідання, наукові фельетони і т. п.

В **ГРОМАДСЬКІЙ ДУМЦІ** досі згодились писати: проф. Антонович В., Балабуха С., Бондаренко Ів., Боржковский В., Василенко М., Верзилов А., Винниченко Вол., Волох С., Вороний М., Ганейзер Е., Гринченко В., Гринченко М. (Загірня), Григоренко Гр., Грушевський Ол., Дмитрій М., Дніпрова Чайка, Доманицький В., Дорошенко Д., Дорошенко Д., Френос С., Жебунов Л., Житевський П., Квашинський Є., Квітка К., Коваленко Гр., Козловський В., Комаров М., Комарова Г., Конощенко А., пр.-доц. Корчак-Челурковский А., Коцюбинський М., Кошовий В., проф. Кримський А., Левіцький М., Леонтович В., Ліпа Ів., Ліпковский С., Лисенко М., Лисовський Ол., Лозинський М., Лотоцький Ол., Маковей О., Маркович Д., Матушевський Ф., Мирний П., Миронець В., Науменко В., Палалка Л., проф. Петері В., проф. Погодин А., Русова С., Русов О., Самійленко В. (Сивенський), Славінський М., Сластон О., Смук П., Старицька Л. М., Сьогобочній Гр., Степаненко В., Тимченко Є., Туган-Барановський М., Чернышский М., Чикаленко С., Шраг І., Ярошевський В., Яновська Л. та інші.

Ціна газети **Громадська Думка** на рік 4 карб., на пів року 2 карб., на 3 місяці 1 карб., на 1 місяць 50 коп. з пересилкою. За кордон на рік 9 карб., на пів року 4 карб. 50 коп.

Громадська Думка виходить щодня, окрім понеділків та після свят. Адреса редакції **Громадської Думки** — у Києві, Михайлівська ул., ч. 10.

Видає і за редакцію відповідає **Володимир Леонтович**.

Передплатувати **ГРОМАДСЬКУ ДУМКУ**, окрім контори (Михайлівська, 10), можна ще по сих місцях:

У Києві 1) в книгарні „Кіевської Старини“, Безаківська ул., ч. 14.
2) у виділ контори „Наша Життя“, Хрещатик, 52.

У Ніжині в книгарні п-ні Чекарської.
У Львові (Галичина) в книгарні Наукового товариства ім. Шевченка, ул. Театральна, ч. 1.

„Європейська гостиниця“

Одкрита нова БІЛЯРДНА
Велика ЗАЛЯ з дуже добре споруженою вентиляцією, 7 руських та 1 французький карамбольний білярд **ВХІД З ДВОРУ**. Кухня і буфет
Європейської гостиниці по зменшеній ціні.
Хазяїн **К. Є. Ланція**.

№ 10—10 144

КУСТАРНА ВИСТАВКА

у музеї (проти Царського саду) щодня від 10 до 4 години.
Вход для всіх 15 коп. К 37—52 113

Київ, 26-го квітня, 1906 року.

Вибірча реформа і польське „Коло“ в Австрії. Як тільки австрійський уряд виступив з проєктом вселюдного виборчого права, зараз же всі поступові газети в один голос почали казати, що в народній раді найзавзятішими ворогами цієї реформи будуть безумовно польські шляхетсько-буржуазні заступники, або так зване „польське коло“. Та воно інакше й бути не могло, бо справедливе, вселюдне й рівне виборче право одняло б в польського панства змогу заправляти всіма справами в Галичині, так, як воно заправляв ними тепер, а враз з тим стало б краще становище українського народу відданого цьому панству на поталу. Цього, розуміється, польські консервативно-націоналістичні гурти не хотять допустити і наслідком таких поглядів були всі ці заходи, які весь час звивало польське коло, щоб звалити урядовий проєкт виборчої реформи. Для цієї мети коло умовило з німецькими крайніми націоналістами, своїми завзятими ворогами, і враз з ними домогалось негайного відокремлення Галичини. Як відомо, народня рада одкинула негайність цього проєкту. Такі крутиствя численного польського посольського гурту, що користуватись при тому приязню близьких до Імператора Франца-Йосифа людей, примусили Гауча вийти в зносни з колом, щоб добитись якої небудь згоди. Але коло очевидно рішилось уперто стояти при своєму і, щоб яко могла стати на перешкоді реформи, почало домогатись 110 місць в народній раді для Галичини, не зриваючись при тому й „відокремлення“.

Дякуючи такій політиці польського панства, угодові заходи не мали ніякого успіху. Нове міністерство вибране з посеред послів, як пропонував уряд, не було зложено і барон Гауч мусив подати в одставку. Таким чином на сей раз „коло“ поведлось звалити хоч не саму реформу, так принаймні того чоловіка, що виступив з проєктом вселюдного виборчого права і рішучо обстоював свою думку.

Як далі піде боротьба і яке буде становище нового міністерства князя Гогенлоге,—незабаром побачимо. Ми не віримо однаке, щоб „польському колу“ і всім його однодумцям вдались їх реакційні проти-народні заходи. Вселюдного виборчого права домогається тепер геть увесь народ цілої імперії і боротьба з народом могла б привести до дуже небезпечних для панства і уряду подій. Жах перед вибухом народнього гайву примусить уряд не зриватись програми Гауча і князь Гогенлоге запевне також шукатиме порозуміння з окремими гуртами в народній раді. Оджеж на це повинні звернути пильну увагу українські послі в Відні. „Польське коло“ домогалось 110 місць для Галичини, але всі галицькі поступові партії висловлюються, що уряд не може дати полякам і українцям більш як 100 місць, себ то додати ще 12 до тих 88, які давав Гауч. Але поляки всі ці 12 місць хочять взяти для себе, принаймні так пише записок народників (Ludowcow) „Kurjer Lwowski“. В такому разі поляки матимуть з Галичини 74 заступники, а українці лишень 26 і коли цього добивається польська селянська організація, то про правіші польські гурти нема що й казати.

Таким робом в майбутній австрійській народній раді наші послі знов не матимуть належного впливу на справи, а од цього страждатимуть далі економічні, політичні і національні інтереси українського робочого люду. Після стількох заходів, після численних народніх українських зібрань, де вироблено відповідні рішучі постанови, після того, як пролило було навіть кров народню, не можна допустити, щоб українців було так нахабно покривджено. Хоч українська посольська група й невелика і не має значного впливу, але за нею стоять численні народні лави, які піддержать послів, як що вони енергійно будуть добиватись справжнього, вселюдного, рівного, безпосереднього й таємного виборчого права і належного українцям числа заступників. Український народ в Галичині ясно висловив свої вимоги, прилюдно виявив рішучість, з якою готов своїх прав боронити і на се повинні звернути увагу, як вищі віденські урядовці, так і польські консервативні і національні гурти.

Даваймо про себе знати! Читаючи російські прогресивні газети, як вони сновіають про вибори до державної думи, раз-у-раз стріваєш рахунки—скільки послів якої національності вибрано до думи: „поляків—5, татарин—1, євреїв—2“... і т. д. І завжди і скрізь дуже добре перелічують всі національності.

Всі, опроче однієї. І той народ, якого не лічуть, той народ, якого в своїх рахунках не згадують прогресивні російські газети,—се ми, український народ.

Нас завжди лічуть там, де написано: „русские“.

Колі це роблять ті газети, що стоять за всяку неволю і гнів,—ми з того не будемося. Але прогресивним газетам час уже одвикнути від цієї недобрі завички, час уже покинути підгородити під словом „русский“ той народ, який має і хоче мати своє національне обличчя.

Та коли є за що докорити російські газети, то ще більше треба докорити нас самих.

Не рахують того народу, не помічають того народу, який дуже мало дає про себе знати. І коли тепер нас не помічають, то значить і ми, як нація, дуже мало про себе давали і даємо знати.

І хіба ж тому неправда? Та наступають інші часи. Оборону своїх національних прав переносимо ми устами наших послів на поле парламентської боротьби.

Перше, що мусять зробити наші депутати—це очевидно згуртуватися в **клуб українських послів**.

Ми певні, що вони це зроблять і заставлять з собою рахуватись, заставлять усіх признати, що Український Народ живе і хоче жити —як Український Народ.

Схаменіться!

Колі газети принесли звістку про те, що посла до державної думи од Чернігівщини д. Вабича трушено на петербурзькому вокзалі,—всіх охопило страшенне обурення, всіх пронизав гострий біль, біль сорому за свою поганьбавну вітчизну, біль гніву за глум пікчємих чиновників-поліцаїв над народніми послами...

Але позавчора кожне могло ще тішити себе думкою, що сей трус в д. Вабича зроблено через якихсь непорозуміння. Так ні ж! Вчора надійшла знову звістка про трус ще другого депутата, посла од ковенської губернії священника Ярулайтаса. Се свідчить, що трус депутатів не з непорозуміння вчинено, а що їх заведено у систему, що чиновники одержали звідкись відповідні накази. Се не помилка поліцаїв, се—свідомо зроблена образа всього народу, всієї країни. І тепер вже не можна потішати себе тим, що поліцаї—темна людина, що проти нього й не можна обурюватись.

Неможна не обурюватись, бо єсть і інші докази того, що уряд зневажав народніх послів, що він думає і а

кими поводитись так само, як він поведився досі зо всім громадянством. Що инше, як не безсоромний глум над народом та його заступниками отаким от вчинок петербурзької поліції: поліцейський пристає, посилаючись на наказ петербурзького градоначальника, закрив зібрання „вольно-економічного общества“, на якому в великому числі були і послі до думи та до ради, а коли председатель заперестував проти цього, то почав загрожувати насильством, потім,—не оважаючи на протест депутатів,—ровігав сторонніх людей, і нарешті, будинок, де відбувалося зібрання і де ще були депутати, оточив численною поліцією з рушницями...

Очевидно, градоначальник не на власну руч видав такий наказ пристає та поліцейським. Очевидно, йому з гори зведено зробити так. І тому не можна ждати, поки обставини перемінятись, а треба усім в голос, одноставно і рішучо, сказати всім насильникам од уряду. „Що ви робите?! Схаменіться!“

3 газет та журналів.

Виход в одставку Вітте й Дурново викликав на сторінках всіх газет ряд статей, присвячених оцінці діяльності цього кабінету. „Полтавщина“ каже:

„Одставка графа Вітте ледве чи викличе в кого небудья жалю. Неширність, надвичайна здатність до компромісів—ось характерні риси творця єдиної в своєму році епохи „конституційного самодержавія“, або самодержавної конституції. Вся політика Вітте зводилась до конульських спроб умірного ладу затримати колесо історії. Роля, що випала на долю Вітте, цілком відповідає його індивідуальним здатностям. Всяка епоха має своїх героїв. Вітте було поклоно рятувати Росію в хвилину незвичайної смуті. Тактика його звісна. Вступаючи на місце міністра-президента, він видав відомий доклад, в якому вказувалось на необхідність широкіх реформ не тільки в області законодавства, але й урядовання. Колі, дякуючи цьому, всі найактивніші елементи були розстріляні, засаєні по тюрмах і позаслани до Сибіру, з'явився закон 20 февраля, який дуже урізномовно значив акту 17 октября. На цьому звичайно граф не зупинився. Проєкт „основного закону“ домогався всі старі порядки провести під прапором нового ладу. Всьєм цілим бюрократія виявився в одному з параграфів, по якому питання про посилення пенсій для чиновників і підвищення їхніх окладів заводилось в „основні закони“.

Граф Вітте хотів когось-то одурити, але врешті одурив самого себе. Одну заслугу треба визнати за графом,—це його політика—вона була ясним доказом, що зберіти самодержавне неможливо при умові утворення елементарних умов вільного політичного життя. Що можна сказати про Дурново. Хіба тільки те, що він одкрив в Росії часи далекої татарщини і довів, що Малюта Скуратов не останне ще слово в цій діяльності. Він знову колонізував холодні тумани півночі й Сибіру, виповнив тюрми, аж трохи стіни не домилися; карав на смерть стільки людей, скільки до свого часу не повісили та не розстріляли й за цілий рік. Дурново дуже типична фігура старого ладу. Обмеженість, жорстокість і особиста неохайність—ось характерні риси цього фактичного диктатора, який на протязі шістьох місяців душив Росію.

Але стремління до волі, рівності, братерства було сильніше, ніж ці приспінники старого умірного ладу.

Та ще дуже дасть себе в знаки цей „уміраючий лад“, ще багато доведеться з ним боритись, виріваючи кожен клаптик його поліції. Бюрократія за дешево не продасть свого права.

Черемна міністерства—подія такої великої ваги, що всі газети говорять про неї висловлюючи, що може вона значити, яким шляхом віде державна урядова політика в найближчі часи. „Страна“ каже:

„То, що місце Вітте заступив не хто инший, а Горемикін і заступив не раніш, не давно вже, а тепер, на передодні зібрання народніх представників, повинно загострити в край відносини цих останніх до уряду. Горемикін старий вже досвідчений чиновник; його вважають за доброго знавця селянського питання. Це добре, але ж Горемикін в той же самий час, не просте з'єднався імення, це—слово, коло якого з'єдналась вся реакція, сама уперта, сама страшна. Це не новичок в цьому ділі, не чоловік, що випадково виступив в обороні старих порядків; це не хлибинний герой редакції; ні—це й ділова душа, й практик. Для людей, подібних до його, дума—це велика школа, велике зло; і до того ж зло не

таке, без якого не можна обійтися, обов'язково потрібне, а напавши, з яким треба боротися, яке треба обмінувати, зруйнувати.

В найбільшій рішучості влади попадає через якусь примху, через якийсь випадок, до рук чоловікові, що вже мав її у себе, і який так само, як його попередник багату сил приклад до введення всього того, од чого трапа стільки страждає, виходу з чого вона шукає в народному представництві.

Та чи ж добре це? Але що ж робити їм? Може їй справді там в вищих сферах бюрократії й гадають, що треба піти на поступки, що треба змінити вже політику, тільки що навкруги себе, серед чиновників—вони не можуть знайти нікого, хто б міг це зробити краще. А може й певніше, що там бояться зайти в поступках дуже далеко і через те влади передають такому чоловікові, в якому певні, що без боротьби, без жорстокої боротьби не попустили ні одного ступня з тієї позиції, на якій стоїть зараз бюрократія. Це не Вітте, якому вони не вірили ні одному слову, це свій чоловік, певний, преданий, плоть од плоти бюрократії і кров од крові її. Через те ми думаємо, що вірна телеграма, яка каже, що Горемікіну дали ширші уваження ніж Вітте. Але через те ми певні також, що Горемікин після недовгої завзятої боротьби муситиме здатися і або вступитися, або вольоти волю народних послів. Пробити ж народних представників йому певно не стане сили.

То от Одес вибрав собі на посла проф. Щепкина. І блискучі, серйозні генерали почали думати, на яку з ним ступити. І, як повідомляє „XX Вѣкъ“, такі думалися: дипломатично, через мійського голову (чисто, як з ворожою державою), „довели до свідчів“ проф. Щепкина, що коли він зробить їм визити—вони „немедленно отвѣтятъ тѣмъ же“, а поки що звелили позивати „козиряти“ посліві.

Проф. Щепкин повинен був арозуміти, яку честь велику та ласку роблять йому серйозні генерали, збираючись „отвѣтитъ тѣмъ же“: не ж, мовля, на здегад буряків, щоб дали капусту. А арозумівши, мусів одягти фрак а піти з поклоном.

Але посла не арозумів, якої „капуста“ бажали генерали. Він, невдячний та упертий, одмовився від усяких визитів по генералах. І а уявлю собі тепер, що мусять почувати генерали, коли їх генеральські руки, простягаючи до посла, ткнулись у порожню місцелі. „Якийсь штаффарка, якийсь проф., якийсь депутат—і так сміє зневажати „власти предержація“, гребувати рукою генеральською!..

Та що ж це таке і куди ми йдемо?.. Це ж кінець світу приходить, земля хитається під ногами, всі „устои“ та „основи“ порушено!..

От і вгадай тепер—на яку ступити!

Сергій Сфремов.

Коло Думи.

> Тронна промова. Є чутка, що царську промову складає граф Пален. В ній думу буде запрошено обміркувати питання про землю, про місьву самоуправу та про інші реформи.

> Святування 27 априля. В день відкриття думи в Москві будуть закриті усі школи, банки, управа то що.

Міністр внутрішніх справ заборонив уряжати мітинги та процесії у день відкриття думи.

> **Нова партія у думі.** Раніш думалося, що єдиною великою лівою партією в думі буде партія народної свободи, бо більш лівих депутатів телеграфні агенства налічили тільки 30 чоловік. А тим часом виявилось, що лівіше од кадетів стоять аж 130 чоловік. Стильки, принаймні, зішлася на їхні перші збори—адже ж можна думати, що арозод де число же збільшилось. Можна думати, що ці депутати складуть із себе партію, яка стане значно лівіше од кадетів, бо пристане до соціалістичної програми. Питання про землю партія розв'язує дуже радикально (у корінь), вимагаючи націоналізації землі, сеп-то віддати її державі на розділ між трулками. Що до найближчих потреб політичних, то партія вимагатиме, щоб на місце сучасного кабінету міністрів був скланий справжній конституційний—виборний кабінет, а також, щоб уряд відповів за позик грошей на таких важких для держави умовах.

> **Співробітництво газет у думі.** В Петербурзі одбулася рада аступників різних газет про те, які газети можуть посилати своїх співробітників у думу. Було чимало суперечок, бо місця для співробітників у думі аанадто мало, а кожна газета хотіла б мати право посилати свого кореспондента. Нарешті постановлено, що петербургські газети мають право посилати 13 співробітників, московські—4, харківські—2, кайвські—1, решту місць поділено між другими провінціальними

газетами. Для співробітників чужоземних газет призначено 22 місця.

Входити в кулуари (окремі кабінети) думи без білетів співробітникам не дозволено.

> **Поліція та послі.** 24 априля відбувалося засідання „вольно-економічного общества“. Було багато сторонніх людей, між них—чимало послів до державної думи та ради. Коли д. Мяткович прочитав свій доклад, то поліцейський пристав несподівано оповістив, що він закриває засідання з наказу градоначальника. Председатель д. Анненський протестував проти такого втручання поліції. Пристав погрозив насильством, і не вважачи на протесты депутатів, примусив сторонніх людей розійтись. Депутати залишилися підписати протест проти такого вчинку. Будинок „вольно-економічного общества“ оточено численною поліцією з рушницями.

> **Ще тріс депутата.** На петербурзькому вокзалі грушено ще одного депутата—посла до державної думи од ковенської губернії священика Юрлайтиса.

> **Пошана до послів.** В Петербурзі депутатів-селян не пускають у городські сади, бо на них, бач, мужницька одіж... А в нас по одіжі людей зустрічають, а на те, що вони—народні послі, не дуже уважають.

> **Дім на Кирочній вулиці,** що призначався, як помешкання для депутатів-селян, дуже поганий; там в невеличких кімнатках ростоповують по трое-четверо депутатів, в кожній кімнаті тільки й меблів, що ліжка, стіл та стілець; прислуги ніякої, е тільки одна неохайна куховарка, що варить обід; „щч“ їдять з одєї миски по скільки людей... От так подбали про вигоду депутатів агенти Вітте.

3 російського життя.

— **Проект вселюдної освіти.** Торгово-Промышленная Газета повідомляє, що в міністерстві народної просвіти аложено проект аведення в Росії вселюдної освіти. Таку освіту, по думці міністра, можна завести в 10 літ. Рахуючи, що в кожній школі може бути 50 дітей, міністерство полічило, що всього по Росії, в якій налічується коло 13250979 дітей, треба збудувати 265042 шкіл. Міністерство бере на себе платити тільки учителям за науку, по 390 карб. на рік; таким чином щорічно воно видаватиме 103366480 карб. Решту-ж расходів—на збудування шкіл, на впорядкування вчення, то що повинно взяти на себе громадянство—земські та городські управи. Через те й не можна сказати, що міністерство видає на освіту грошей „од широго серця“. Та й ці невеличкі 390 карб. у рік воно не дарма віддає, а вимагає, щоб усі школи зосталися підглядними йому, під його оглядом.

— **Одставка міністрів і біржа.** Коли тільки пішли ще чутки про одставку графа Вітте, то телеграфні агенства дуже настирливо писали, що курси (ціни) на різні банкові бумажі дуже зменшувються не через що инше, а саме через ці чутки про одставку Вітте. Тепер видно, яка се була правда: „Русь“ пише, що офіціальна одставка кабінету міністрів, а надто міністра внутрішніх справ Дурново аробила те, що „настрій став міцнішим“, чимало бумаж навіть подорожчало. З біржою таке саме трапилося попереду тільки тоді, як вийшов з міністерства генерал Трепов.

— **Нова посада для Дурново.** Є чут-

ка, що п. Дурново буде призначено міністром почти та телеграфу.

— **Прохання депутатів за Пешехонова.** Посли до державної думи од селян Локоть, Заболотний, Алад'ін та Анікин, за дорученням групи селянських депутатів, їздилы у „домъ предварительнаго заключенія“, вимагаючи, щоб відпустили слабого письменника Пешехонова. Прокурор відповів їм, що він не стоїтиме проти сього, але просив іх поїхати до жандарського полковника Філіпова. Той заявив, що Пешехонова випустять, коли стане відомо, скільки треба взяти за нього у заставу грошей. Депутати згожувалися заплатити, скільки-б з них не запросили, але жандар відказав, що суму грошей може призначити тільки департамент. Однак, в департаменті депутати нічого не добились.

— **Роскол в партії народної свободи.** „Кіевской Зарѣ“ телеграфують, що в розмові з співробітником газети чимало депутатів з партії народної свободи висловлюють таку думку: партія мабуть роспадеться; частина її пристане до правих партій, а частина—до лівих.

— **З'їзд партії правового порядку.** В Петербурзі одбувається з'їзд делегатів (посланців) партії правового порядку. З'їхалося дуже мало народу. Все видимо причинені тим, що на виборах їх скрізь побіднали, хоч і силкуються потішати себе тим, що кадеты, мовля, вьяли гору завдяки своїм не завше чесним заходам.

— **Запомога літераторам.** Каса вільної запомоги письменникам заснувала фонд, грішми з якого помагатиме тим з письменників, хто постраждав „за політику“.

— **Пригода у Москві.** На сих днях у Москві ачинилася така пригода: в порожньому помешканні Орденських знайдено шматки чегосъ тіла, стіни заліяні кров'ю, єсть кавалки якогосъ розривного аараддя. Видно, що в кімнаті скоївся вибух і когось вбито. Кого саме вбито та й коли був вибух,—се невідомо. Сусіди не чули вибуху. Орденських, чоловіка та жінки, лемає, вони кудись щезли, а може то їх і вбито. З приводу сієї пригоди народилося чимало усяких чутю. Кажуть, що авардья їй поліція натрапила на сліди якоїсь великої змови.

— **Страїк робочих.** В Ярославі востраїкувало 3400 робочих з фабрик полютна. В городі знову арештовують силу людей. Заарештовано усю організацію соціял-демократичної партії.

В Рязі аж 20000 робочих застраїкували через те, що їх арештованим товаришам досі не сказано, за що вони сидять. По городі ходять найбільшеші пагури салдатів.

— **Дівчата—замість коней.** Земський начальник в суджанському повіті Фльоров примушував дівчат, що робили в нього на економі, запригати ся борони і боронити землю. Чи то не божевільний?

— **Справа робочих депутатів.** В Петербурзі почали випускати з тюрми заарештованих в декабрі членів ради робочих депутатів.

Третій з'їзд партії народної свободи.

(Од нашего корреспондента).

21 квітня в Тенішевській школі при величезному натопівні делегатів і гостей відкрився з'їзд партії народної свободи. Голова петербурзького комітету проф. Кареев пропонує вибрати головою зборів кн. Павла Д. Долгорукова. „За останні часи се чисте, не-

заявлене іменна багату разів обливали помиями, і через це ми із протеста мусимо заявити, що нашим головою буде кн. Долгоруков“. (Останнй слово покрито довгими гучними оплесками).

Кн. П. Долгоруков широко дякує за честь і пропонує всім з'їздом вітати перших народних послів, низько вклонитися їм і побажати успіху в тяжкій ділі. (Оплески). Вони асвято здійснять нашу програму. І ми аведемось, що державну реформу буде виконано так, як того хоче народ. Міністри не зроблять божевільного вчинку і не стануть рішати долю народу без волі його послів. Коли б же вони зважились вчинити це, то наслідки будуть дуже сумні і впадуть на голову божевільних злочинців, що не захотіли дослухатися до народного голосу.

Далі П. Н. Мілюков від центр. комітету говорить про те, що і як члени партії будуть робити в думі. Становище партії,—каже він,—досить трудне: з одного боку велика відповідальність перед народом, що дає доручення, з другого—безглузда теперішнього уряду. Що б виробити план роботи в думі, треба мати на увазі: а) настрої народа; б) з кого складатиметься дума; в) зверхні форми і умови думської роботи; і) наешті г) план і азамри теперішнього уряду і його погляди на партію.

Народ бажав поскидати усіх злочинців-урядовців, бажав широкі реформи і вольностей. Теперішня дума зможе досягти того, бо 2/3 її членів належать до партії народної свободи або лівіше. Праві дуже слабі. Уряд налявся переманити до них селян, але зробити йому цього не вдасться; вони визнають ся від непростених опікунів і підуть або за народньою свободою або за лівими. Національні групи теж будуть не правіші від кадетів.

Формальними перешкодами будуть безперечно закон 20 февеля й державна рада, що майже знищує законами права думи. Не звачати на це не можна. Треба, не арікаючи партійних задач, почати законодавчу діяльність в межах 20 февеля. Перші кроки законодавства дума зробить і далі піде, поки не виникнуть перешкоди з боку уряду. І тоді вона вступить на шлях уже революційної діяльності. Крім того на перешкоді стоїть безвідповідальність міністрів, що закрили від народніх представників особю Царя. В сферах на кадетів діяльність як на азамвятих революционерів, астрашенно диких, на їх погляд, що ніколи не вьявляють ся голуються любовими свічками.

Але успіх партії на виборах і їх примусив азадуматися і зпінхуть з місця міністерство, яке своїм минулим тільки могло б викликати народне аобурення. Азначити, вони вже злякались народнього гніву і помсти.

Партія і а думі мусить триматися того ж опозиційного напрямку, бо народ, подаючи на вибори голос за її членів, на це сподівается. Вона мусить зарез ж:

- 1) Скласти закони, що забезпечували б неавайність особи і основи громадської рівноправності і свободи; встановити загальне, рівне, пряме і таїне виборче право, як в державному так і в місцевому представничтві і самоврядуванні; улаштувати земельну справу і адовольтити справедливі національні домагання.
- 2) Посли в думі їтимуь до цієї мети, хоч би правителство того й не бажало і думі довелося би з ним розіварити. Партія буде піклуватися, щоб весь тягар сього конфлікту упав на уряд.
- 3) Найкращим планом діяльності з'їзд уважає, що б зарез аж зберється дума, було виадено показані вище закони.
- 4) З'їзд уважає за потрібне з самого ж початку внести законопроект у думу про скасування кари на смерть і про призначення парламентської комісії, яка повинна розслідувати всі злочинства урядовців після 17 октября в боротьбі з народним рухом.

Делегат Дурново з Астромим каже, що партія повинна заняти сталу позицію в думі. Доклад і план не передають і не вьявляють настроїв народу. Селяне чим далі, стають усе лівіші й лівіші. Коли партія не хоче лишатися у хвості року, вона мусить з думи зробити установче (учредительное) зібрання.

Рождественський з Москви.—Робітники перші окропили своєю кров'ю прапор волі. А партія зновім ними нехтує. Через се Рождественський пропонує внести в думу негаійно проект робітничого законодавства.

Стрелев.—Провести в першій думі робітничі закони не можна через те, що робітники ареклили думу, а без них нічого не зробить. Лучче, поки збереться нова дума, у якій будуть і представники від робітників, скласти локи комісію, яка зібрала б матеріял для сього законодавства.

Артамонов, делегат від московських робітників, завважає, що робітники не арікають виборів до думи. В Москві 75 процентів робітників вьяло участь у виборах і го-

Розмова про всячину.

Ще про вибори в думу.

III

Я вже розказував в „Громадській Думці“ про вибори в одному повіті лівоберезній України, тепер я ще хочну розказати про передвйборче зібрання в одному з городів на правому березі Дніпра.

Голова зібрання сказавши, що губернські виборці складаються з земельних власників, між якими є двадцять поляків та з городських виборців, більша частина яких—евреї, висловив бажання, щоб зібрання назначило кандидатів у думу і з поміж цих націй.

На це один селянин відповів, що селяне не подаватимуть голосів за євреїв, бо бояться, що коли євреї добу'ються права купувати землю, то голді все селяне зостануться без землі.

— Це тільки поліція та чиновники бояться, щоб жиди не мали прав!—обізвався один високий селянин з дуже виразним енергійним лицем.—Бо їм тоді нікого буде доіти: тепер жиди, не маючи прав, відкуляються від їх хабарями. А за землю нема чого боятись: коли в нас будуть усі права, то земля сама приїде до тях, хто її оброблятиме. Жид нас далеко попередив, він розумніше за нас, він не скоче, щоб його жінка колола ноги по стерні так як наші. Він і тоді буде

собі торгувати, а коли буде місцева самоуправлення, то й жид платитиме на волюсть; ми потрапимо пощитати, скільки в його прийдеться, тоді й нам легше буде. Нема нам чого боятись жидів.

— Треба, щоб ви умовили виборців селян, що й євреям треба рівних прав, бо й вони-ж такі самі люди!—каже голова.—Та окрім того, євреїв більше 50 виборців, то коли ми з ними умовимся, то й вони поможуть нашим кандидатам.

— Так то так,—озивается знов той самий селянин,—коли ж між селянами є нові, а є й Піхнови. От, з цими Піхновими нічого не поробиш, як у тій приказці говориться!—„Ой, втомився!“—А що ж ти робив?—„З дурним говорив!“ Попи з своїм Піхном так азаморочили темним людям голови, що вони не розб'яють, де їхній ворог, та й враждують на жидів!

— Все таки треба визначити хоч двоє євреїв,—каже голова.—Ну, а за поляків якої думки селяне?

— Пани всі одинакові!—обізвався знов той самий селянин.—Не треба нам їх! Ще поляк нявіть лучче за православного, бо поляки не мають всіх прав, то все таки стоїтимуть за нові порядки.

— Поляки виставляють між иншими і одного ксьондза,—зауважив голова.

а добра людям не мислить,—обізвався хтось з селян.

— А все таки треба змовитись з поляками та провести хоч одного їхнього кандидата,—каже голова.

— То давайте професора!—гукнув знов високий селянин.

— Так, так! Професора, що студентів учить,—загомоніли селяне.

— Професора або адвоката,—каже високий селянин:—вони скоріще будуть стояти за рівні права, ніж пани. А нам треба, щоб були всі рівні, щоб коли я у свитці, то щоб і мені казали „ви“, як і всім, а не „тиками“. Або от, яка правда з газетами: панські газети можна виписувати та давати читати, а от наших мужницьких газет, як „Рідний Край“ та „Громадська Думка“ попи та інспектор не дозволяють по школах, а поліція прямо вдаряє і каже, що то прокламація. А як і же це прокламація, коли їх цензура дозволяє!

Цей селянин зробив велике вражіння на всіх, хто був на зібранні, а дивніше всього те, що він примусив всіх на зібранні говорити по українському. Попи він мовчав, то всі говорили по московському, а як вимався в розмову, то його всі вислухували з великою увагою і мимоволі всі, хто хоч трохи умів, почали говорити по українському.

Я дуже ацкавився цим селянином і, коли скінчилося зібрання, вийшов

з ним разом та їдучи додому всю доорогу з ним розмовляв.

— Історію нашу я знаю,—каже дядько,—і думаю, що нам обов'язково треба добитись тих прав, що були за Богдана Хмельницького!..

— Напевне, поляки, литовці, кавказці будуть у думі добиватись автономії, а за ними й українці всяких партій!..

— Та без цього ніяк не можна. Всякий, хоч трохи просвічений, тепер розуміє, що для всєї Росії неможна скласти усіх законів в Петербурзі.

— Правду казав один полтавський селянин: за царя Миколая І,—каже,—на всіх салдатів писались чоботи по одній мірці, на один конил. То ті чоботи кожному муляли ноги, бо на одного вузля, а на иншого короткі, або дуже широкі, отак і закони, що вьядаються в Петербурзі для всіх.

— Це правда. Як чоботи треба шити на кожного чоловіка, так і місцеві закони треба складати для кожного народу. Для поляків свої закони, для руських—свої, для нас—свої, бо народ до народу не прийдесть.

— І найкраще ці закони складуть місцеві люди, бо вони краще знають свій край, ніж збираючи дружина в Петербурзі!..

— А про чиновників, то й казати нічого, от вам приклад: торік я був в Херсонщині, коли туди приїздив з Петербургу граф Ігнат'єв на усмрненіє, то мені розказували люди, що по-

давали йому прощення про свою нужду, про те, що у їх землі нема, що пани за випас волів в літо беруть по 20 рублів з пари. Ігнат'єв нахилився до губернатора та й питає:

— Ето дорого?

Губернатор—круть-верть:

— Смотри по местності. А сам питає в земського:

— Ето дорого?

— Нет, не дорого,—одповів земський.

От, як петербурзькі чиновники знають нашу нужду, а земському звісно же дорого, бо він сам наймає людям землю. Ну, та збереться дума, то вона всьому зробить перемину!..

— Як би селяне вибирали в думу справді найкращих людей, а не тях, що витягли щасливий жеребок, то можна було б сподіватись на перемину.

А ця дума буде тільки думать, державний совіт—совітувать: а бюрократія, як правила, так і правитиме, тільки може не так вже беззаконно як досі, та й то дякуючи городським виборцям, що послали в думу своїх найкращих людей.

— Це вже ви дуже безнадійно дивитесь!..

— Ні, не безнадійно: я сподівуюсь, що дума хоч „охранным отдѣленіє“ скасує, то й то буде величезна її аслуга перед всією Росією.

Е. Чиналенко.

Р. С. Втора я довідався, що мого собеседника вибрано послом в думу.

лосувало за народну свободу. Партия народної свободи тільки три роки перед сим почала боротися за волю. А робітники з 1895 року проливають кров і гинуть по тюрмах ще й досі. Прощу робітниче питання нарівні з другими внести в резолюцію.

Рождественський.—Видати справу в комісію—все одно, що сховати її під сукно. Сама більша анкета по робочому питанню була у Франції, тягнулась 5 літ, зібрала 25 томів матеріалу, що й досі лежить. Так само буде і в нас. 14 мільйонів робочих будуть і далі страждати, як досі страждали.

Багату змістом і гарну форму промову сказав член державної думи О. І. Родичев. Трудно встановити всі подробиці плану. Але ми повинні пам'ятати, що ми не тільки уповноважені, а й обов'язані. Дума повинна задовольнити народні бажання. Хай не сплячуть і те, що не всі її вибрали. Вона повинна пам'ятати, що її може й кояться вже. Чи можемо ми ставити между до сьогоднішніх слів: Ні, і тисячі раз ні. Дума повинна прислухатися до народа і пам'ятати, що там її хазяїни. І поводитися повинна, як уповноважена від влади народа. Проти народного голосу ніхто не сміє йти! Нас якують тим, що думу розженуть. Будьте певні, що цього не буде. „Сталканоісавіи с народом будет столкнут народом в беззачу!“ (Гучні оплески і крики „браво!“—покривають доволу слова оратора).

Ми йдемо з вірою в свої сили. І в сій вірі спокій,—ознака великої міцї. Ми йдемо робити велике і не легке народне діло. Ми не дивимось, де наші друзі і де вороги. І коли б звідти, де досі панувало тільки насильство і неправда, вийшло б бажання повстати з кривавим минулим і вступити на шлях праці на користь народному. Ми б ширі і їх приняли. Але я не вірю цьому. Вони навкі опспіли і ні на що збракхались. Ми азьяис працювати тільки на щастя народне. Ніхто з нас не може поручитися за будуче. Але я кінчаю свою промову на тому, що думу розгінати не зможеуть, бо не поспіють!... Вона зробить своє велике діло. І я клянусь Вам, що буде так!...

Вінтор П.

3 українського життя.

Вселяйна освіта на Віраїні. В проектї міністерства просвіти про заведення вселяйної освіти порохавано, що для сього треба побудувати: у харківській шкільній окрузі 29,958 шкіл і витратити на учителів, рахуючи по 390 карб. в рік на кожного,—11,683,620 карб.; в одеській окрузі—17895 шкіл, і на учителів — 6,979,050 карб., у кївській окрузі—32,888 шкіл, і на учителів—12,826,320 карб.

В Новочернаську зібрано 50 козацьких урядників-інструкторів і їх учать, як стріляти з пулеметів та як біля їх ходити. Як уже ці урядники навчались стріляти, тоді пулемети роздадуть по округах і ці навчені урядники вчителюють уже всіх козаків, як стріляти з пулеметів. (Н. Ж.)

Тисяча карбованців „заробітну“. 13 апріля в Одесі на вулиці двоє людей застрелили пристава Погребного і їх тоді не піяmano. Але ж піймати дуже хочуть, так що обіцяно навіть видати тисячу карбованців тому, хто знайде. То шпиги тепер страх як заворушилися, щоб ту тисячу „заробити“: раз-у-раз доносять поліції, що отой чи той убив Погребного, при чом переважно показують на євреїв. Поліція хапає тих, на кого їй показують шпиги, тягне в участок і там допитує арештованих так, що після допиту вони зостаються тільки що живі. Так, наприклад, побито було дд. Камалета та Басанського. В камери до арештованих садвають шпигів, ніби то політичних в'язнів. Ті починають з арештованими розмови, щоб щось випитати, при чому страшно дають уряд, поліцію, прокуратора.—це на те, щоб не подумали, що вони самі—поліція. (О. Ж.)

Начальство перенрадало в злодіїв. Виявилося, що „дїлопроизводитель сьисного отдѣленія“ в одеській поліції Добровольський раз-у-раз підмінював усія дорогі речі, що відміано в злодіїв, простими, дешевельніми; опріче того потратив казенні гроші. Добровольського арештовано. (О. Ж.)

Невже цьому правда? „Рѣчь“ сповіщає, що бердяницький справник Мордвинов збожеволів. Думають, що він трусив та арештував безліч людей уже бувши божеволім. Гарні дїла робляться! Начальство збожеволів, а ви, люди, божеволіного слухайтеся та по тюрмах гиньте.

3 яної речі? Одеське „вище начальство“ начальник військової округи генерал Каудльбарс, генерал-губернатор Каранговов та градоначальник Григорьев через городського голову переказали послові державної думи професорам Шепкину, що коли він зробить їм „визити“, то й вони зараз же віддадуть йому „визити“, то б то прийдуть до його. Але посол сказав, що ні сам до їх не поїде, ні в себе їх приймати не буде.

Менші поліцейські чини в Одесі тепер, як зустріються з послом, так віддають йому „честь“. (XX В.)

Тяжкий злочинець. З васьківської тюрми виславо на три роки в вологодську губернію 16-літнього хлопця Сидельмана за те, що торік брав участь у страйковій у Білій Церкві. (К. З.)

Суд. В Єлисаветі військового окружного суду присудив на довічню каторгу утер-охвицера тагарського полку Смоленського та Неодайва за те, що збирали мітинги та роздавали прокламації.

Посли в державну думу од Київщини.

Михайло Ф. Філоненко, селянин з містечка Кривоко Черкаського повіту, 37 років. Землі має 2 1/2 десятини так що вижити з неї не може; через те ще теслає, бере невеликі підряди.

Вчився в однокласовій школі, але не скінчив через сімейні обставини. Потім уже він багато читав. Довго співав у церковному хорі. Тепер він помішником регента церковного хору в г. Новогорієвську.

Ні до якої партії не належить. Вважає, що найсамперед треба добитися волі всім людям і всім національностям, щоб усім вільно було дихати“. Потім треба дати хліборобам землю. Він думає, що треба забрати без викупу землі монастирські та удільні, та даровані маєтки од великоземельних власників. З останніми земельними власниками, на його думку, можна порухуватися так: або хай державна дума визначить за їх земельну ціну і тоді по тій ціні їм і заплатити; або замінитися з їми: хай панове земельні власники ідуть собі на вільні землі і беруть там собі землі, скільки хочуть, а тут їхня земля зостанеться хліборобам. На його думку так і держава буде краще, бо земельні власники мають гроші, то можуть і своїм коштом виїхати, а як виселити селян, то це державі дуже дорого коштуватиме.

Д. Філоненко думає, що треба завести вселюдну, безплатну освіту в пивчях і середніх школах і щоб заведено якомога більше ремесничих та технічних шкіл.

Треба, щоб заведено „суворий і швидкий суд над злочинцями, які наважались зламати встановлені державною думою закони. Волосного суду не треба, а суд мусить бути однаковий для всіх“.

Д. Філоненко стоїть за восьмигодинний робочий день, але не бувши сам робітником, не знає, чи можна його зараз завести всюди. Вважає, що треба зараз же встановити закон, щоб сілським робітникам платилися не менше як 15 карб. на місяць. Він говорить:

— Я сам служив у „строках“ по 60 карб. за 9 місяців. Хіба ж можна за такі гроші прогудувати сям? Я сам витрив багато: годували нас хлібом з леглого борошна, та й їж було мовчки, бо скажеш слово, то зараз проженуть“.

Д. Філоненко стоїть за автономію України, як що її вимагають український народ. На його думку, дуже важно, щоб українського народу, як і всім иншим національностям, дано право говорити і вчитися своєю мовою.

Захарь І. Вировий, робітник 27 років. Народився і дитиною жив у Смілі (у Київщині), потім жив у Кієві. Відбувши призов, переїхав у Сміду, а за рік перед ним у Черкасах,—там до останнього часу столарував у сахарні.

Вчився д. Вировий дома. Року 1899 слухав популярні лекції проф. Желєнова з політичної економії. Багато читав; знайомих з творами Маркса, Енгельса, Лассаля.

З усіх письменників д. Вировий найбільше любить Шевченка, що писав рідною йому мовою.

Поглядами своїми він найближче стоїть до програми соціал-демократичної робітничої партії (з 1898 р.).

Пилип Смиченко. Селяне з Київщини вибрали од себе посла Пилипа Єлисеєвича Смиченка, селянина з Тишкова, осотянської волости, чигиринського повіту. Перед виборами виборці з панів боялися, що селяне затягнуть свою справу, розбивши голову. Отже даремно боялися: селяне зразу побачили, що д. Смиченко буде гарним заступником народньої волі і вибрали його 67 голосами з 79.

Родився д. Смиченко 1872 року, учився в церковно-приходській школі і до призыву помагав батькові хазяїнувати на тих 3 десятинах, що вони мали. В 1894 році забрали його в москалі, він був добрий служака і йому скоро дали чин фельдфебеля. Одбувши строк служби, зостався він ще на 8 років зверх-строчимом. Оттоді він взявся за розум і перечитав багато книжок: Толстого, Тургєнева, Пушкина, Горького, Скитальця, а останніми часами чимало прочитав книжечок про всякі громадські питання; читав і газети. У вересні 1905 року д. Смиченко покинув службу, оселився знов на селі і став хазяїнувати. Тепер він уже семейний і учить сина в златопольській гімназії, бо надає просвіті велику вагу.

Д. Смиченко заявляє, що він не думав йти в думу і через те не розбирався ще з програмами всяких партій, він стоїть за програму „народньої свободи“, через те, що її саме скорій можна здійснити. Земельне питання партія ставить не гостро і це задовольняє д. Смиченка. Про робочих він каже: „О, я знаю, як експлуатують

робочих і на сільських роботах в екопних, і на всяких инших. Цьому неодмінно треба знайти кінець. Я стоїтиму за саму радикальну перемену в цім“.

Д. Смиченко думає, що євреїв треба зрівняти в правах, та не зразу. Добре він знає всі закони про думу. „Я стоїтиму, каже він, за справдешні свободи, зазначені в маніфесті 17 октябрия, що б там не було, бо селяне вибираючи сказали: „коли треба буде вмирати за свободу, то й умри“.

Оце в мене й буде за правило. Хто не знає, як багато селяне надіються на думу. За все я перед ними одвічитиму. Наука повинна бути безплатна і обов'язкова для всіх—і хлопців і дівчат, треба школи такі, щоб вичуватися хліборобства і ремесла, та всі школи так пристосувати, щоб з нижчої ступенев переходити без перепоп аж до вищої.“

Запевме, що д. Смиченко в думі з'єднається з кращими оборонцями народніх прав. Г.

Посол І. Л. Праг в гостині у чернігівських українців.

20 апріля друзі та знайомі зібралися поштувати посла в державну думу Іллію Л. Прага, перед його відїздом у Петербург і висловити йому свої бажання та надїї. Були тут видатні громадські діячі з городської думи та з зомства, робітники (служачі) з усіх громадських інституцій; українські та московські літератори; люди вільних професій, учні.

Всі промови говорено по українському. Говорено про гніт над українським народом, якого система централізму та змосковлення присудила було до духовного виродження, а разом з ним до того, що він мусив і політично і культурно зостатися поза інших народів. Але тепер посла від українського народу мусять виразно поставити питання про національну автономію з місцевим сеймом, бо тільки автономія дасть міцну й певну гарантію, що Україна мотиме вільно розвиватися на своєму національному ґрунті.

Одна українка сказала гарну промову про те, що дума повинна рішити питання про рівноправність жінок.

І. Л. Праг одповідав на кожну промову. Він обіцяв з усієї сили стояти за „дорогу і рідну справу визавоу українського народу з національної, політичної і економічної неволі“ і говорив, що він цілком певний у тому, що щира праця українського громадянства та його заступників у державній думі виведуть Україну на „новий і широкий шлях вільного громадянського життя“.

Потім було тут же написано й підписано ось яку резолюцію: „Ми чернігівські українці і українці в численнім зібранні, виряжючи посла до думи державної д. Іллію Прага, серед інших своїх жадань, що мали б забезпечити Україні національно-культурний розвиток і істнування в її природних і нормальних формах, висловили глибоке переконання, що вища автономна школа на території України повинна завести катедри: української—мови, літератури, історії, етнографії і права звичаєвого, з викладом тих предметів українською мовою, аби тільки слово науки мали змогу слухати всі ті українці і українці, що прагнуть просвіти“.

Подючи се до відомости світлої ради, висловлюємо разом з тим певну надію, що репрезентанти науки підтримають наші жадання не тільки ідейно, але й практично“.

Резолюцію сьо мають послати в університетські ради кївського, харківського та одеського університетів. (Десна).

За кордоном.

Франція.

1 мая в Парижі. Од ранку всі крамниці в горуді були зачинені, окрім деяких, що знаходяться на великих, першорядних улиях. Багато торговців не хтіли зупиняти торговлі, але як побачили, що зовсім немає покупців, також зачинили свої крамниці. В багатих кварталах города майже нікого не було видно на улиях. По дворах урядових будинків стояла на доготові піхота і конница. По улиях проїзжали од часу до часу невеличкі відділи війська. В деяких будинках уряджено також лікарську поміч на случай кривавих колотнеч.

Тільки після полудня появилось більш людей на улиях заможньої часті Парижа.

Навіаки в робітничих кварталах на улиях було повно народу. Там всі роботи припинилися, робітники з рапку гуляли на улиях.

Недалеко од так званої площі Республика і робітничої біржі було скільки маніфестацій,—співали пісні і проходили в червоним прапорами. В будинку робітничої біржі відбувся мітинг робітників, на якому було 10000 чо-

ловів. Звідти о 10 годині вийшли перкаєр з написами на шапках: „домогаетьсясь восьмигодинного робочого дня“. Незабаром вийшли лаборщики і пішли з піснями од біржі до Вельвильського бульвару. За ними їхали на велосіпедах поліцейські і весь час погрожувади револьверами. Один робітник вистрелив з револьвера і зараз же почалась бійка з поліцією. В бійці одначе нікого тяжко не покалічено, тільки де-кого легко ранено. Поліція скілька чоловік арештувала. Вечером в Стамльському передмісті перекинито скілька вагонів, з яких деякі робітники намагались зробити барикади, але се не вдалося. Взагалі виявилось, що робітничі організації зовсім не мали на меті в сей день якоїсь „революції“, як лякали буржуазію консервативні і націоналістичні газети. Метью робітників, окрім звичайних виомог, про які нагадують робітничі організації в день 1-го мая, було також відгукнувшись демонстраційно на всі останні події у Франції.

Б. Я.

У Київі.

Смерть. Вчора, у 4 год. дня, вмєр кївський купець Павло Тарасович Рябошапка. Ховатимуть його сьогодні на Байковім кладовищі, а тіло вивезуть з Златоустовської церкви, що на єврейським базарі.

Вибори гласних з Лук'янівського участка. 24 апріля, у 7 год. вечера, до балотировки з 430 виборців Лук'янівського участка стали 250 чоловік. Старі гласні: М. Яосрський, І. Сніжко, Л. Преис, Ф. Яногуверський, Л. Пелешенко, Т. Брояковський, А. Ізакатус, Н. Петровський, А. Сиповський, Ф. Никифоров, Н. Черницький і проф. Єрченко одмовились балотироватися.

Вибрано 13 гласних: Розова—(149) (гол.), М. Розова—(148), М. Волинського, співробітника газети „Отголоски Жизни“—(145), Е. Контребинського—(144), М. Ярошевського—(144), А. Шефтелея—(143), Ф. Фальберга—(142), І. Щитковського—(142), Г. Шелаева—(139), В. Орґис-Рутенберга—(136), І. Федорука—(135), П. Вишневського—(134) і Г. Булаву—(131). 2 кандидати в гласні: І. Новицький—(130) і В. Філішов—(130).

Старі гласні провалились, бо получили менше число голосів, а власно: М. Чоколов—(103), Ф. Гололобов—(89), А. Цезарський—(80), Ф. Іогансон—(72), С. Герман—(53), В. Кушніров—(49).

Вибори гласних з Печерську. 25 апріля в 10 год дня, у будинку городської думи почалися вибори гласних городської думи з Печерського участка. „Шаховська“ та „Голубятницька“ партії, виставили кандидатами: П. Плахова, М. Станкова, А. Грабенка, В. Лесера, І. Лїльє, П. Голубятникова, М. Радзівського, С. Любичова, О. Левчицького і Л. Шелюфостова. Балотировка буде о 7 год. вечера.

Справа про смертовбивство. 29 апріля у Кївському военно-окружному суді буде розбиратись справа Казимира Серафимовича і Миколи Крука, яких обвинувачують в смертовбивстві чиньовника кївської сисної поліції Львовського і шпига Медведського, що були убиті 27 ноябрия 1905 р. на Шуляцї. Обороняти винуватих будуть: помішник прис. повіреного Ю. Лещ і капитан В. Хомицький, призначений судом.

Земля під лікарню. Рижанівська сільська громада, Звенигородського повіту, зібравшись на сход постановила; вназначити на будівлю зомської лікарні в м. Рижанівці 1471 саж. землі і просити кївського губерньського земську управу збудувати лікарню.

Зїзд учителів. В юні сього року рада учительських курсів при музею военної школи думає організувати в Петербурзі перший зїзд учителів,—що викладають психологію, лікарів школ, і всіх, хто працює по психології і шкільній гігієні. Товариш міністра народньої освіти втернує до попечителя кївського шкільного округу, запрошуючи послати на зїзд учителів.

Новая інституція. Кївський губернатор сповість городського голову, що з Высочайшого наказу почали істнувати тимчасові правила про організацію спілок і товариств і при губерньському правленію засновано кївське про товариства присутствіє, в числі членів якого має право приймати участь і член од кївської городської думи. Губернатор просить обговорити сьо справу на засіданні чергової сесії кївської городської думи.

Безплатна освіта. Чигиринська городська управа приймає діяльну матеріальну участь в удержанню місцевої городської двохкласової школи; що року город дає більш 7000 карб. на удержання школи, а сього року стралив на новий будинок для школи—5000 карб.

Вважаючи на такі трати города, чигиринська городська управа просить попечителя кївського шкільного ок-

ругу, щоб увільнити всіх учеників городської школи від плати за учения.

Польська мова в школі. Міністерство народньої освіти дозволило учити дітей поляків закона Божого по польськи: 1) кеєндзові І. Шафранському в двохкласовій сільській школі в м. Білій Церкві і 2) кеєндзові К. Словиковському в двохкласовій городській школі в г. Таращі.

Одїзд послів. 24 апріля, у 11 год. 50 хвилині почи, вїхали до Петербургу 6 послів до державної думи з Київщини: дд. Віляшівський, Вировий, Здановський, Грабоведський, Таран і Зубченко.

Зїбралося на вокзалі чимало народу. Проф. Іванов сказав до послів промову і просив їх присвятити всі свої сили на добробут України і всієї Росії, а головне на користь простого хлібороба і робітника.

Посол Віляшівський побажав присутнім бути здоровими і сказав; „що послы всі сили і душу покладають за народ. До побачення, а може і прощайте, бо як треба буде, то і помремь за народню волю“.

Юбилей. 7 мая у Кієві відбудеться юбилейне святкування 45 літньої наукової і літературної праці професора кївського університету Володимира Антоновича.

Справа про вибори. З наказу міністра внутрішніх справ кївському губернаторові всі справи про вибори послів до державної думи повинні збергатися в архивах губерньського правленія.

Висилна зупинена. 6 чутка, що міністр внутрішніх справ наказує зупинити заслання в якуську область і не висилати: Я. Панталіові, М. Михайловської, М. Бузуквої і І. Ісаконова.

Спалено „кرائمольну“ літературу. 24 апріля в 8 год. ранку до 8 год. вечера на старих лук'янівських могилках поліція з пожарними палали кілька тисяч примірників поступових газет і сатиричних журналів, що вийшли за часів конституції. Всього літератури було привезено на 8 підводах більш 400 пудів.

3 життя робітників. Адміністрація заводу Грєтера і Криванека вичинити тутешніх робітників і на їх місце запроше чехів з Австрії, щоб побігуть „кرائمольників“. З сього приводу соціал-демократична робоча партія видає до своїх загаряничих товаришів відзову і просить їх не приїждити і не одмітати в робочих заробітку.

24 апріля на Предславинській вул. токар Михайло Шевченко найшов нойбо (патрон) і, держачи в руці цигарку, почав його розглядувати, але нойба вибухнув і одірвав Шевченкови пальці і поранив праву руку. Лікар скорой помоци одізв пораненого у Олександрівську лікарню.

24 апріля у день на Деміевському переїзді залізної дороги поїзд одірвав заласною салатку Петру Королю ногу. Лікар скорой помоци зробив йому перевязку і одізв у Олександрівську лікарню.

24 апріля улен в аптеці, на розі Маринської-Благовіщенської і Володимирської вул. задержано Карпа Михальченка і Андрія Авдієва, що вкрали в аптеці 188 пляшок вина.

24 апріля на Троїцькій вул. крест. Грицько Захаров поранив ножем в голову Федіра Солов'я.

Вибори.

Хвасноярськ. З 1772 виборців на городськом зїзді членами державної думи выбрали Караулова (конст.-демократ) і доктора Круповського (безпартійний поступовець). Вибори відбулися спокійно.

Петербург. Оголошено накази сенатові про вибори членів державної думи від області: амурської, приморської, якутської; від козацької амурської області і уссурійської по одному, від забайкальської області—3 і по одному—від не руських (инородцев), від козацької і від робітників. Дозволено вибрати одного члена від православного народу селдешської і люблінської губерній. Прясноє, що вибори в Царстві Польському не можна касувати тільки через те, що списки виборців написані по польськи.

Петровіч. Кандидатами в члені державної ради выбрали помішків: Островського, Богуславського, гр. Потоцького, Вільського, Лосковського, Трепка.

Телеграми.

С.-П. Т. А.

26-го апріля.

МОСКВА, 24 апріля. На Тверській вулиці арештовано дівчину, що голосно жалувалась, що Дубасова не вбито. Коли її турсули, вона подрала лєст, що вона мусила вбити якогось начальника, але в неї не стало на се духу.

ВІЛОСТОК, 24 апріля. В лїсі коло містечка Супрасаль кинута бомба. На деяких фабриках почали бути робити, але страйкарї силою примусили робітників перестати.

ПЕТЕРБУРГ, 24 апріля. Уволено в должности по прошеняам: Шипова з должности міністра фінансів (зоставє у відомстві міністерства фінансів), Немешаєва з должности міністра дорог (зоставє у відомстві міністерства дорог), Никольського з должности головно-управляющаго хліборобством і землеустройством (зоставє у відомстві сього управління), князя Оболенського в должности обер-прокурора найсвятішого синоду, графа Толстого—з должности міністра народньої просві-

ти, Акімова, державного контролера Філософова, товариша міністра внутрішніх справ—Оболенського-Недєдінського-Меледєєва, товариша державного секретаря Харитонова і сенатора Лук'янова.

Назначено: помішника управляючого ділами комітету міністрів Вуїча—сенатором; членів державної ради: сенатора фон-Кауфмана—міністром народної освіти; Шванбах—державним контролером; Стішінського—головно-управляючим землеустройством і хліборобством; товариша міністра справедливости Щегловитова—міністром справедливости.

Маємо звістку, що російський посол в Данії Ізвольський приїде в четверг у Петербург; його назначають міністром аграрних справ.

ПЕТЕРБУРГ, 24 квітня. (Офіційно.) Царський наказ морському міністру.

Олександр Олександрович! Респічати великі зміни державного ладу в Росії, на користь і повновлення державної дієвості нашої країни можна добре виконати тільки тоді, коли російські піддани будуть певні, що Росії з боку чужих держав не загрожують ніяка небезпека і міжнародне становище Росії, як великої держави, не зміниться. Для цього треба, як найкраще збудувати новий військовий флот, потрібний, як і інші війська, і держати його завжди на поготові, бо без цього жаден флот не може мати відповідного значіння для держави.

Та всі змагання слугащих у флоті усі видатки держави на збудування й приготування флоту до війни будуть марні, коли діло се не вестиметься на нових підставах, які забезпечуватимуть справну, розумну і відповідальну роботу усього морського відомства. Отже, вважаючи найважливішим для флоту не готувати поробити ґрунтовні зміни в головному морському штабі, який тепер порядком приготуванням флоту Росії до війни, наказую: 1) виділити не гаючись з головного морського штабу будівничий відділ і сподуначений з ним організаційний відділ мобілізації флоту в самостійну інституцію, відповідальну, як і інші інституції морського відомства: інституція ця має називатись управлінням морського генерального штабу; 2) оперативні відділи в головних портах окремих морей і морські агентства за границею мають слухатись управління морського генерального штабу; те саме управління має робити плани і програми військово-морських наук в миколаєвській морській академії; 3) управління морського генерального штабу мусить вкупі з генеральним штабом військового відомства рішати спільні справи охорони держави і збройної сили (війська і флоту) держави; 4) начальник управління морського генерального штабу мусить бути по должности неурядовим членом державної оборони; 5) начальник морського генерального штабу має особисто робити доклади Цареві при морському міністрові і 6) зараз же особлива комісія мусить почати розробляти наказ і тимчасові штати управління морського генерального штабу, які можна буде змінити, як буде треба. Нехай же сі ґрунтовні зміни одної з найголовніших вищих інституцій морського відомства будуть запорукою відповідальності і доладоного розвитку нашого флоту і нехай зміцнить ретельність і ширість слугащих у флоті. Зостається завше прихильний до вас —(на наказ Цар власноручно підписав)

„Миколай“.

Наказ даний в Царському Селі 24 квітня 1906 року.

ПЕТЕРБУРГ, 24 квітня. (Офіційно.) Царський наказ правительствующому сенатові про затвердження ґрунтовних (основних) державних законів.

Маніфестом від 17 октября Микопо-вістили, що видаватиме закон вкупі з заступниками від народу і що даруємо народові непохитні основні громадянської свободи. Встановивши нові способи, якими виявлятиметься самодержавна влада російських Царів в ділах законодательства (видавних законів), Ми затвердили маніфестом 20 февраля 1906 року закон, по якому виборні від народу мають брати участь в сих ділах і встановили тимчасові закони про те, на яких умовах громадяне мають користатись громадянською свободою. Разом із сими, щоб зміцнити основи нового державного ладу, Ми наказали завести до куші усі постанови, які мають значіння ґрунтовних державних законів, і які можна змінити тільки за Нашим приводом, і додати до них постанови, які докладно відмежовують владу найвищого порядкування державою, яка неподільно належить Нам, від влади законодавчої.

КАЗАНЬ, 24 квітня. В квартирі учнів технічного училища Астафьєва і Романова розірвалася бомба. Астафьєв ранений; обох хлопців арештовано. Вночі трушено і арештовано двох людей.

КОСТРОМА, 24 квітня. Дума згодилась далі приплачувати поліції, як постановив був раніш город, бо вважає, що поліція погано охороняє народ і добро його; дума прохає назвати губернатора перемінити слугащих у поліції.

ПЕТРАШІВКА (сквирського повіту). Тутешні селяне дуже зацікавлені, що буде „забастовщикам“ з сусіднього села Білівки. В цьому селі якийсь там добродій арендує кількох земель. Цю землю обробляють, звичайно, селяне-білівці. Але в цьому році трапилось так, що арендар визначив дуже малу плату за обробіток. Білівці не згодились обробляти за ту плату. Тоді арендар привіз собі робітників з другого села, Рубченок, де люде бідніші, ніж в Білівці, і через те можуть піти на роботу і за меншу плату. Білівці розсердились на непростоту, і вигнали їх з Білівки. Звичайно, діло не обійшлося без бійки, хоч нікого не було побито дуже.

С. Бушинна-Немировська. Тутешній піп Єфремович приїхав на щось у своє село на великодні свята 8 стражників, які главно свою квартиру мали в його подвір'ї. Там стояли їх коні, там вони й годувались. Але на третій день свят зненацька стражники почали „усмиряти“ і розганяти гуртки людей, які звичайно в свята ходили по вулицях. Люде поки тікали, а далі взялися за коні та люшні й обернулися до стражників.

Царь власноручно підписав під наказом „Миколай“. Даний в Царському Селі 23 квітня 1906 р.

Разом із сими, щоб зміцнити основи нового державного ладу, Ми наказали завести до куші усі постанови, які мають значіння ґрунтовних державних законів (82 статі) поділені на 5 розділів. Перший розділ про сутність Найвищої Самодержавної влади, другий про права і обов'язки російських підданих, третій—про закони, четвертий—про державну раду і державну думу і про їх діяльність, п'ятий—про раду міністрів і головнууправляючих окремими відділами.

ВІЛЬНО, 24 квітня. Бискуп увольнив з служби ксьондза Омбражевича, відомого литовського діача, за те, що під час виборів литвини за його приводом поєдалися з євреями проти поляків.

С. ЛИЗВЕТ, 24 квітня. В воєнному суді почали розбирати при зачиненні дверей діло 9 залізничних телеграфістів станції Знаменка, яких обвинувачують в тому, що поєсували урядовий телеграф, залізничний телеграф і телефонні прилади, якими дається гасло, що путь свободи. Обвинувачених обороняють адвокати Шарштейн і Погребінський.

ПЕТРАШІВКА (сквирського повіту). Тутешні селяне дуже зацікавлені, що буде „забастовщикам“ з сусіднього села Білівки. В цьому селі якийсь там добродій арендує кількох земель. Цю землю обробляють, звичайно, селяне-білівці. Але в цьому році трапилось так, що арендар визначив дуже малу плату за обробіток. Білівці не згодились обробляти за ту плату. Тоді арендар привіз собі робітників з другого села, Рубченок, де люде бідніші, ніж в Білівці, і через те можуть піти на роботу і за меншу плату. Білівці розсердились на непростоту, і вигнали їх з Білівки. Звичайно, діло не обійшлося без бійки, хоч нікого не було побито дуже.

С. Бушинна-Немировська. Тутешній піп Єфремович приїхав на щось у своє село на великодні свята 8 стражників, які главно свою квартиру мали в його подвір'ї. Там стояли їх коні, там вони й годувались. Але на третій день свят зненацька стражники почали „усмиряти“ і розганяти гуртки людей, які звичайно в свята ходили по вулицях. Люде поки тікали, а далі взялися за коні та люшні й обернулися до стражників.

Тетер уже стражники завдали віткача. Вони кинулись до повіського обійстя і там зачинилися. Розлютований нагтов виломив ворота і кинувся в двір. Почали розшукувати та бити стражників. Шукали навіть в покоях у батьощки. Трьох стражників так побили, що прийшлося відвезти до лікарні. Дісталоса й батьощкі.—„На що ти привликав до нас стражників? На чорта вони там? Ми несемо тобі калачі, а ти ними наших ворогів годуєш?“—вичитували йому селяне.

Відповіді редакції.

Передплатинокі № 2055. Звістка про вибори вже застарілась. Пишіть на далі по українськи.

БІРЖА.

Петербургська біржа, 24 квітня, 1906 р.

40% Державна рента	75 1/2
4 1/2% Заставні листи Київ. земельн. банку	—
50% Внутр. з вингаш. позичка перш. р. 1864	365 1/2
„ Внутр. з вингаш. позичка друг. р. 1866	284
50% Застав. з вингаш. Держав. Дворич. земельн. банку	248
Акції Петербургск. міжнарод. Ком. банку	437
„ Петербур. учетн. та позичк. банку	471
Росс. для загранич. торг. бан.	—
Т-ва зал. стал. та метал. зав. „Сормово“	201
„ Брянск. рельсов. метал. зав.	—
„ Путильського зав.	96
„ Бакінськ. нафт. т-ва	642
Т-ва нафт. пр. бр. Нобель	—
Нафт. і Торг. Т-ва „Манга-шевський і Ко“	164 1/2
„ Петербур. Приватн. та Комерц. банку	—
1-го Т-ва пароход. по Дніпрі	—
2-го	—
50% Позичка р. 1905	91 1/4
50% Нова позичка р. 1906	89 3/4

Настрій з дивідендовими паперами твердий і жвавий; з фондами твердо; питають нову позичку; з вигашними позичками стало.

Бородянна (київського пов.). Для охорони боролянського жаття від шкодливих людей суди насалано аж 70 стражників черкесів. Ці люде наче діки. Як тільки прибули, зараз же почали дуже вже прихильно відноситись до жіночого полу, ласково уважаючи не тільки на селянок, а навіть і на панючок. Коли вже дійшло до цього, то послано було кудиось декілька денеш і бідним кавалерам досталось аж по п'ять раз по синні від свого грізного начальника. Тепер вже черкеси наче притихли, але все-ж таки що-дня заводяться з парубками, або ж з чоловіками, погрожуючи їм під монополією своїми шаблями та гострими кинжалами. Поки діло не йшло далі погроз—ще нічого, але що буде далі—невідомо. Тим часом селяне дуже вороже відносяться до черкесів.

Коси Талицьких Селях

дістати можна лише в одинонім руськїм складі кіс Михайла Пасічника у Відні XVIII/1 Theresiengasse, 32.

Родимці! Браття! Селяне!

Доброту моїх кіс знають вже добре Галицькі Селяне. Спробуйте і Ви їх, а не пожалуйте цього. Вони зроблені з найліпшої стирської сталі і сузь першими що до доброти і витривалости. Я продаю їх ось по яких цінах:

Довгість коси	60	65	70	75	80	85	90	95	100	Центи	Широ кість коси
Ціна одної коси за повною иоруюко	67	72	77	82	87	92	97	102	107	копійок	52 мм.
Ціна одної селянської коси	52	57	62	67	72	77	82	87	92	копійок	42 мм.

На сто кіс даю 8 карб. опусту. Хто замовляє 10 кіс нараз, дістає одну даром. Товар висилаю лише за попереднім надісланням грошей. Коли хто хоче дістати товар за посліплатою, то прошу поперед надіслати хоч 1/3 належності. На складі маю також клявці, бабки, бруски, бритви та ножиці. Адреса: Австрія-Оесстеррейх, Wien XVIII/1, Theresiengasse, № 32, Sensenniederlage, Michael Pasicznyk. 8—10—134.

вважає, що поліція погано охороняє народ і добро його; дума прохає назвати губернатора перемінити слугащих у поліції.

ПОЛТАВА, 24 квітня. Коло станції Дудніково обирадено монополію. Вкрадено 500 карбов.

На лозовському участку один поїзд наскочив на другий. З людей нікому ніякої шкоди не сталось.

МИНСЬК, 24 квітня. Судова палата присудила міщанина Кагана за те, що ховав у себе видання „Будда“ і чимало друкарського шрифту, на вісім місяців у кріпость.

ВІЛЬНО, 24 квітня. Бискуп увольнив з служби ксьондза Омбражевича, відомого литовського діача, за те, що під час виборів литвини за його приводом поєдалися з євреями проти поляків.

С. ЛИЗВЕТ, 24 квітня. В воєнному суді почали розбирати при зачиненні дверей діло 9 залізничних телеграфістів станції Знаменка, яких обвинувачують в тому, що поєсували урядовий телеграф, залізничний телеграф і телефонні прилади, якими дається гасло, що путь свободи. Обвинувачених обороняють адвокати Шарштейн і Погребінський.

Загрянничі телеграми.

ПАРИЖ, 24 квітня. До пів сьомої години вечора одержано відомости про вибори в 574 округах. Вибрано 421 депутата; з них: 76 консервативів, 28 націоналістів, 36 поступовців, 63 лівих республіканців, 84 радикалів, 73 радикалів-соціалістів і 32 сподучених-соціалістів. Урядова партія придбала 35 місць, і побулаоса—11; мають бути 153 перебалотировки (будуть вибрати наново).

Дописи.

Херсон. Сьогодні у нас, як мовляли оратори, „празників празник“, бо й Херсон дочекався такого свята, щоб провозжати свого делегата у державну думу, д. К. А. Парамонов. Вітання було потрібне, бо вітала Парамонова городська управа, де він гласним, губернська управа, де він ще недавнєчко був передідателем, вітали й члени партії народної свободи. У губерській управі були співробітники Парамонова підієсли йому адресу і говорили промови. Після обід у 4 години закликало Парамонова у народний дім, де вже чекала велика юрба народу. Коли депутат вийшов й сів у экипаж—народ випріг коні й повіз його вулицею.

У вечери на пристань, не вважаючи на дощ, посіпшали люде усього стану, з квітками в руках, якими посинали дорогу, а „ура“ геть кокотилось по Дніпрові, лунаючи аж у плавнях. Неначе ожив Херсон, неначе прокинувся од сну і радіє.

19 квітня уночі наше невсипуше начальство, довідавшись, що в одному домі зібралися євреї, заскочило їх там і арештувало 42 чоловіка.

Боролянна (київського пов.). Для охорони боролянського жаття від шкодливих людей суди насалано аж 70 стражників черкесів. Ці люде наче діки. Як тільки прибули, зараз же почали дуже вже прихильно відноситись до жіночого полу, ласково уважаючи не тільки на селянок, а навіть і на панючок. Коли вже дійшло до цього, то послано було кудиось декілька денеш і бідним кавалерам досталось аж по п'ять раз по синні від свого грізного начальника. Тепер вже черкеси наче притихли, але все-ж таки що-дня заводяться з парубками, або ж з чоловіками, погрожуючи їм під монополією своїми шаблями та гострими кинжалами. Поки діло не йшло далі погроз—ще нічого, але що буде далі—невідомо. Тим часом селяне дуже вороже відносяться до черкесів.

На останньому весіллю черкеси піднівши похвалялись навіть викрасти дівчат, котрі їм дуже подобались в танцях. Ще чого доброго в Боролянці заведено буде гірськї звичаї.

Л. П.

Звенигородна (в Київщині). Темнота в нас страшенна, і це виявлялося, поміж иншим, на панакхиді по Шевченкові. На тій панакхиді батьощка протосей сказав був людем довгеньку промову, та й усім інтелігентам кинулося на увагу, що в своїй проповіді він одразу не наважився назвати Шевченка на прізвіще, тільки кавав на нього раз-у-раз „Тарас Григорович“. Це—тому, що тут недавнєчко дуже волівався селянський агітатор Шевченко, якого сілмопць отсі дні селяне разом з нашими міщанами, визволили з городської тюрми. Тепер не звиско, де він подівся, й батьощка на панакхиді боявся, що коли він, згадуючи про поета, зватиме його „Шевченком“, то люде подумають, що він править панакхиду по відомому популярному агітаторові та ще його й вихвалє!

тв, Акімова, державного контролера Філософова, товариша міністра внутрішніх справ—Оболенського-Недєдінського-Меледєєва, товариша державного секретаря Харитонова і сенатора Лук'янова.

Назначено: помішника управляючого ділами комітету міністрів Вуїча—сенатором; членів державної ради: сенатора фон-Кауфмана—міністром народної освіти; Шванбах—державним контролером; Стішінського—головно-управляючим землеустройством і хліборобством; товариша міністра справедливости Щегловитова—міністром справедливости.

Маємо звістку, що російський посол в Данії Ізвольський приїде в четверг у Петербург; його назначають міністром аграрних справ.

ПЕТЕРБУРГ, 24 квітня. (Офіційно.) Царський наказ морському міністру.

Олександр Олександрович! Респічати великі зміни державного ладу в Росії, на користь і повновлення державної дієвості нашої країни можна добре виконати тільки тоді, коли російські піддани будуть певні, що Росії з боку чужих держав не загрожують ніяка небезпека і міжнародне становище Росії, як великої держави, не зміниться. Для цього треба, як найкраще збудувати новий військовий флот, потрібний, як і інші війська, і держати його завжди на поготові, бо без цього жаден флот не може мати відповідного значіння для держави.

Та всі змагання слугащих у флоті усі видатки держави на збудування й приготування флоту до війни будуть марні, коли діло се не вестиметься на нових підставах, які забезпечуватимуть справну, розумну і відповідальну роботу усього морського відомства. Отже, вважаючи найважливішим для флоту не готувати поробити ґрунтовні зміни в головному морському штабі, який тепер порядком приготуванням флоту Росії до війни, наказую: 1) виділити не гаючись з головного морського штабу будівничий відділ і сподуначений з ним організаційний відділ мобілізації флоту в самостійну інституцію, відповідальну, як і інші інституції морського відомства: інституція ця має називатись управлінням морського генерального штабу; 2) оперативні відділи в головних портах окремих морей і морські агентства за границею мають слухатись управління морського генерального штабу; те саме управління має робити плани і програми військово-морських наук в миколаєвській морській академії; 3) управління морського генерального штабу мусить вкупі з генеральним штабом військового відомства рішати спільні справи охорони держави і збройної сили (війська і флоту) держави; 4) начальник управління морського генерального штабу мусить бути по должности неурядовим членом державної оборони; 5) начальник морського генерального штабу має особисто робити доклади Цареві при морському міністрові і 6) зараз же особлива комісія мусить почати розробляти наказ і тимчасові штати управління морського генерального штабу, які можна буде змінити, як буде треба. Нехай же сі ґрунтовні зміни одної з найголовніших вищих інституцій морського відомства будуть запорукою відповідальності і доладоного розвитку нашого флоту і нехай зміцнить ретельність і ширість слугащих у флоті. Зостається завше прихильний до вас —(на наказ Цар власноручно підписав)

„Миколай“.

Наказ даний в Царському Селі 24 квітня 1906 року.

ПЕТЕРБУРГ, 24 квітня. (Офіційно.) Царський наказ правительствующому сенатові про затвердження ґрунтовних (основних) державних законів.

Маніфестом від 17 октября Микопо-вістили, що видаватиме закон вкупі з заступниками від народу і що даруємо народові непохитні основні громадянської свободи. Встановивши нові способи, якими виявлятиметься самодержавна влада російських Царів в ділах законодательства (видавних законів), Ми затвердили маніфестом 20 февраля 1906 року закон, по якому виборні від народу мають брати участь в сих ділах і встановили тимчасові закони про те, на яких умовах громадяне мають користатись громадянською свободою. Разом із сими, щоб зміцнити основи нового державного ладу, Ми наказали завести до куші усі постанови, які мають значіння ґрунтовних державних законів, і які можна змінити тільки за Нашим приводом, і додати до них постанови, які докладно відмежовують владу найвищого порядкування державою, яка неподільно належить Нам, від влади законодавчої.

КАЗАНЬ, 24 квітня. В квартирі учнів технічного училища Астафьєва і Романова розірвалася бомба. Астафьєв ранений; обох хлопців арештовано. Вночі трушено і арештовано двох людей.

КОСТРОМА, 24 квітня. Дума згодилась далі приплачувати поліції, як постановив був раніш город, бо вважає, що поліція погано охороняє народ і добро його; дума прохає назвати губернатора перемінити слугащих у поліції.

Залізничі Поїзди.

Південно-Західна (Юго-Западная) залізниця.	№ поїзда	Одходить з Києва.	Прибуває до Києва.
Кур'єр І, ІІ, кл.	1	9 г. 00 в.	29 г. 45 х. р.
Одеса Варшава			
Кур'єр І, ІІ, клас.	9	6 г. 55 х. в.	10 11 г. дня.
Брест, Варшава			
Почтов. І, ІІ, ІІІ кл. Одеса, Брест, Вілосток, Гравен	3	9 г. 15 х. р.	4 9 г. веч.
Почтов. І, ІІ, ІІІ кл. Одеса, Брест, Вілосток, Гравен	3	11 г. 25 х. р.	4 8 г. 25 х. в.
Пасаж. І, ІІ, ІІІ кл. Одеса, Брест, Вілосток, Гравен	13	12 г. 05 х. в.	14 6 г. 56 х. р.
Пасаж. І, ІІ, ІІІ кл. Одеса, Брест, Вілосток, Гравен	5	12 г. 30 х. в.	6 6 г. 15 х. р.
Пасаж. І, ІІ, ІІІ кл. Бердичів, Радзівилів	1	18 г. 25 х. в.	12 10 г. 26 х. р.
Пасаж. І, ІІ, ІІІ клас. Одеса, Волочиськє	7	9 г. 35 х. в.	8 8 г. 15 х. р.
Мшан. І, ІІ, ІІІ кл. Одеса, Брест, Пасаж. І, ІІ, ІІІ кл. Фастів, Знаменка, Миколаїв, Катеринослав	19	10 г. 50 х. р.	20 5 г. 59 х. д.
Почтов. І, ІІ, ІІІ кл. Фастів, Знаменка, Миколаїв, Єлизавет.	17	11 г. 20 х. в.	18 7 г. 15 х. р.
Мшан. І, ІІ, ІІІ кл. до Білої Церкви	27	5 г. д.	28 9 г. 37 х. р.
Пасаж. І, ІІ, ІІІ кл. Сарни, Ковель, Варшава, Вілжно, Петербург	5	11 г. 50 х. в.	2 7 г. 29 х. р.
Мшан. І, ІІ, ІІІ кл. Одеса, Брест, Знаменка	31	10 г. 03 х. в.	32 1 г. 10 х. д.
Московсько-Кірово-Вороніж. залізниця.			
Швидк. І, ІІ, ІІІ кл. Москва	2	11 г. 15 х. р.	1 6 г. 02 х. в.
Почтов. І, ІІ, ІІІ кл. Москва, Курськ	4	11 г. веч.	3 7 г. 30 х. р.
Пасаж. І, ІІ, ІІІ кл. Курськ, Москва, Воронеж	6	12 г. 45 х. д.	5 4 год. дня
Пасаж. І, ІІ, ІІІ кл. Курськ, Воронеж, Харків, Петербург	8	8 г. в. е.	7 10 г. 35 х. р.
Кірово-Полтавська залізниця.			
Почтов. І, ІІ, ІІІ кл. Кременчук, Полтава, Харків	4	12 г. 15 х. в.	3 7 г. 10 х. р.
Швидк. І, ІІ, ІІІ кл. Полтава, Харків, Лозова, Ростов, Севастопіль	2	6 г. 17 х. в.	1 8 г. 47 х. р.
Тов.-пасажир. І, ІІ, ІІІ клас. Полтава, Харків	12	8 г. 30 х. р.	11 9 г. 45 х. в.

Видає і за редакцію відповідає

Володимир Леонтович.

Оповідки.

!!ПОСЛДНЯЯ НОВОСТЬ!!

Туалетні часи сь зернал і музикою.

!! ПОСЛДНЯЯ НОВОСТЬ !!

Вы доставите много удовольствия себѣ, семейству и гостям, приобретя самоиграющие туалетные часы сь зерналом и хорш. музыкой „Симфонія“, играющей очень громко и долго разназя красивая и веселая пьеса, вальсы, марши, польки, оперы, народн. пѣсни какъ-то: „Преображенскій маршъ“, вальсъ „Ожиданіе“, „Невозвратное время“, „За Дунай“, „Боже Царя храни“, „Коль славень“, „Камаринскую“, „Трепакъ“, „Евгеній Онѣгинъ“, „Возлѣ рѣчки“ и т. д., со шлюфованнымъ зеркаломъ парижской выдѣлки въ изящномъ полированномъ заграничномъ корпусѣ. Часы эти, кромѣ того, отличаются своимъ вѣрнѣйшимъ ходомъ и служатъ изящнымъ украшеніемъ для письменнаго и туалетнаго стола. Высылаю часы вырегулированными до минуты, сь ручательствомъ за вѣрность хода и за непортующуюсь музыку на 6 лѣтъ наложен. плат. безъ задатка. Цѣна въсѣмъ 20 р. только 6 р. 75 к. и 7 р. 50 к. Адресъ: центральное депо африканскихъ часовъ т-во дома Ю. ЯКУВОВИЧЪ, Варшава, Порожная 10/03. ср. 3-50 147

ЛАНЦЮЖКИ

Клавдій Роги́нський
у Київї, Олександрівська ул., ч. 89. Телефон 2095. Ілюстровані преїс-куранті без плати.

Недостежи́мої доброти „Коси Талицьких Селях“
дістати можна лише в одинонім руськїм складі кіс Михайла Пасічника у Відні XVIII/1 Theresiengasse, 32.

<